בס"ד.

בליבנות לעיון בפרשת השבוע

ערוכים בידי נחמה ליבוביץ שנת שניה
יו"ל ע"י מוסד תורה והשכלה לסבונרים ולנער
הסתדרות נשי מזרחי באמריקה

פרשת מקץ (תש"ג) **פרק מ"א**

א. השוה את ספור החלום ע"י הכתוב (ב-ז) לספור החלום ע"י פרעה (יז - כד)
אברבנאל: והנה ספר פרעה חלומו ושנה דברים מועטים, אם בהוסיפו... ואם בשנותו... וקצר הכתוב במקום אחד והאריך במקום אחר כפי צרך הענין
1. נסה לבאר מה "צרך הענין" באחדים מן השנויים.
2. מה טעם לא פרש הכתוב ספור פרעה בפסוק ח' והסתפק במלת "ויספר" בלבד ופרש את כל הספור בפסוקים יז-כד?

ב. כיצד יש לפתר את פרטי החלום שלא הוזכר פתרונם בדברי יוסף?
1. הפרות הטובות -"והרעינה באחו", רעות המראה "והעמדנה... על שפת היאר" ולא באחו.
2. ג. והעמדנה אצל הפרות... עיין רמב"ן, ספורנו ג.
3. ד. ותאכלנה הפרות רעות המראה..." רש"י - רמב"ן ד ומה ביניהם?

ג. ה. ויסער ... את חלומו ואין פותר אותם.
כיצד תבאר את החלוף בין לשון יחיד(חלומו) ובין לשון רבים (אותם)?

ד. ט. את חטאי אני מזכיר.
הקשה האברבנאל:... והוא לא נאסר כי אם על חטא אחד ולא על רבים? ותרץ: ואמר חטאי בלשון רבים לפי שהיו שנים: החטא שחטא שבעבורו קצף המלך עליו ויסם אותו במשמר והאחד שחטא כנגד יוסף שלא זכרו ויקבחהו.
מהי חולשת התירוץ הזה ואיך אפשר לתרץ בדרך אחרת?

ה. י. ויתן אותי במשמר.
למה נקרא הכלא שבו היה יוסף והשרים פעמים בית הסהר (חש כ) ופעמים בור (מ ט"ו, מא י"ד) ופעמים משמר (פרקנו) והלא הכונה למקום אחד?

ו. י"ג. ועתה ירא פרעה איש נבון וחכם וישיתהו...
יש להקשות: איך העז יוסף לתת עצות למלך מבלי שפרעה בקש אותן ממנו? קרא: רמב"ן ד, ד"ה ותאכלנה הפרות; שד"ל ח, ד"ה ואין פותר אותם, ל"ג, ד"ה ועתה ירא פרעה.
1. מה בין תשובת הרמב"ן לתשובת שד"ל?
(באר והרחב את תשובת הרמב"ן לשאלתנו, כי הוא נוגע בה רק דרך אגב.)
2. מה השאלה השניה המתורצת בדברי שד"ל.
שד"ל: ח, ד"ה ואין פותר אותם: לא היה מי שידע לפתר אותם לפרעה להנאתו ולהנאת עמו, כי זהו מה שהיה פרעה מבקש, שיבינו מתוך חלומו דבר העתיד לבוא על עמו וישועיל היותו נודע בטרם יבוא; כי היה מאמין כי לא לחנם שלח לו האלוקים את החלומות ההם, ובפרש ביום לידתו, שאם אין אתה אומר כן, מי מנע אותם מאמור לו פתרון ככל העולה על רוחם? ולפי זה יובן למה נכנס יוסף לתת עצה למלך, כי זה אמנם היה המבוקש; לא לידע העתיד, אלא לידע אותו כדי להסמר ממנו, לג', ד"ה ועתה ירא פרעה: לפי מה שאמרתי שבואר שהוצרך יוסף להכנס למחיצת שאינה שלו ולעוץ את המלך עצה, כי המבוקש מן החלום לקבל ממנו תועלת למלך ולארצו.

ז. ל"ו, ויישב הדבר בעיני פרעה.
הקשה ר' יצחק ערמה בספרו עקדת יצחק: מה ראה פרעה ועבדיו קשט דברי אמת בדברי יוסף שנאמר ויישב הדבר בעיני פרעה ובעיני עבדיו ולמה בדלותו וירוממוהו על כל ארץ מצרים בטרם ידעו את מוצא דברו?
נסה לענות על שאלה זו.

ח. ל"ח, רש"י ד"ת הנמצא כזה.
1. במה ברור כאן התרגום יותר מן העברי ולמה מביאו רש"י?
2. האם מסכים הרמב"ן (ד"ה הנמצא כזה) לדעת רש"י, או מתנגד להקמק הטובתן.
3. " " הראב"ע " " " " " " " " ?

ט. מה קשר לרש"י בפסוקים הבאים:
1. ז, ד"ה והנה חלום ומה בין תשובתו לתשובת רשב"ם?
2. י"ב " נער עברי עבד
3. י"ג " השיב על כנו בעל לבוש האורה (ר' מרדכי יפה) בפרושו לרש"י סובר, שיש לגרוס כאן ד"א הרי מקרא זה קצר לשון.
נמק את דעתו, מדוע קשה לפרש את רש"י כפרוש אחד.
4. ט"ו " הסמע חלום לפתר
5. ט"ז " בלעדי.

אם אין לך סנאי לענות על הכל, דלג על שלש הראשונות והתחל בד.
השאלות המסומנות בכוכב קשות יותר!